A°. 1857. N°. 270.

Opregte Zaturdagsche

HAARLEMSCHE COURANT

van 14 November.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

WEENEN, 10 November.

Het berigt, dat zeer vermoedelijk de heer *v. Brockhausen* zoude worden benoemd tot gezant van Pruissen bij het Hof van Oostenrijk, ter vervanging van den heer *v. Arnim*, heeft een zeer goeden indruk gemaakt. Men zal hier ter stede met genoegen de bevestiging van dit berigt vernemen.

Van de zijde der deensche Regering moet eene nieuwe circulaire nota, betreffende het geschil met Duitschland, zijn uitgevaardigd, doch waarvan de inhoud, naar men hier ter stede vermeent, van geenen invloed zal zijn op den betreffende deze aangelegenheid beraamden gang van zaken.

PARIJS, 12 November.

In den *Moniteur* wordt heden het keizerlijke besluit uitgevaardigd, waarbij het Wetgevende Ligchaam tegen 26 November aanstaande wordt opgeroepen.

Verder wordt in het officiële blad het overlijden gemeld van den heer *Abbatucci* den minister van Justitie, een Corsicaan van geboorte.

— Bij keizerlijk besluit van 5 November is tot ridder van het Legioen-van-Eer benoemd de heer *Garnier*, de maire van de gemeente Saint-Romain-Sous-Versigny, in het departement der Saône-en-Loire. De heer *Garnier* is thans meer dan honderd jaren oud en heeft sedert het jaar 1792 onafgebroken de betrekking van maire dezer gemeente bekleed.

— Het *Journal des Débats* deelt bijzonderheden mede omtrent het overlijden van de Hertogin *de Nemours* op het kasteel van Claremont, waaruit blijkt, dat zij, na hare bevalling van eene dochter, nu omstreeks veertien dagen geleden, bijna geheel was hersteld, zoodat haar geneesheer, de heer *Moreau*, naar Parijs was teruggekeerd. Zij is zoo spoedig en onverwacht overleden, dat zij zelfs geen woord heeft kunnen uitbrengen om afscheid van de aanwezigen te nemen. De Hertogin laat haren vorstelijken gemaal vier kinderen na, te weten, den Graaf *van Eu*, geboren in 1842, — den Hertog *van Alençon*, geboren in 1844, — de Prinses *Marguérite*, geboren in 1846, en de nu laatstelijk geboren Prinses.

— Men ontvangt hier steeds gunstige berigten aangaande den inwendigen toestand van Griekenland. Het ontgaat de aandacht niet, dat de engelsche dagbladen zich vrij wat minder vriendschappelijk over dat land uitlaten, dan zulks thans door de meeste hier te lande uitkomende dagbladen geschiedt. Onder anderen heeft dezer dagen een der voornaamste britsche bladen beweerd, dat de vestiging van het grieksche Koningrijk een der grootste misslagen is, welke ooit door Europa zijn begaan. Hier tegen wordt aangevoerd, dat, in elk geval, *geheel* Europa voor dien misslag verantwoordelijk is, en zulks velen kan troosten, maar dat het nog geenszins zoo geheel zeker is, dat Europa zich werkelijk heeft bedrogen. De voorstanders van Griekenland vestigen de aandacht op Turkije, en vragen, waar meer orde heerscht en meerdere materiële en morele welvaart dan daar, of in Griekenland? Van dien kant wordt beweerd, dat het antwoord niet twijfelachtig kan zijn en Europa mag worden geprezen, ter zake van een misslag, die zulke zonderlinge uitkomsten heeft opgeleverd en leven en voorspoed aan eene christelijke natie heeft verzekerd en gewaarborgd.

LONDEN, 11 November ('s avonds.)

De Regering heeft heden het volgende telegrafische berigt uit Cagliari ontvangen en bekend gemaakt:

„ Het stoomschip *Pottinger* is den 2den dezer te Suez aangekomen, met tijdingen uit Bombay van 18 October.

„ Delhi, hetwelk den 20sten September door de onzen vermeesterd is, was den 21sten geheel op nieuw bezet, terwijl de geheele krijgsmagt des vijands was verdreven. Bij de bestorming op den 14den zijn 61 officieren en 1178 manschappen, zijnde een derde van de troepen, die tot de bestorming gebezigd werden, gesneuveld of gewond. — De generaal *Nicholson* is den 21sten aan de bekomen wonden overleden.

„ De oude Koning, die, naar men zegt, den leeftijd van 90 jaren bereikt heeft, heeft zich omstreeks 15 mijlen ten zuiden van Delhi aan kapitein *Hodson* en diens ruiterij overgegeven. Hij werd vergezeld door zijne voornaamste vrouw. Deze personen zijn in 't leven gespaard. Twee zonen en een kleinzoon des Konings, die op omstreeks 5 mijlen afstand van Delhi insgelijks door kapitein *Hodson* achterhaald waren, zijn dadelijk doodgeschoten, en hunne lijken zijn naar de stad teruggevoerd, alwaar zij in het bureau van politie ten toon gelegd werden.

Den 23sten zijn twee mobile kollonnes uit Delhi afgezonden om den vijand te vervolgen. Volgens berigt uit Agra schijnt eene dezer kollonnes den 28sten de nabijheid van Allyghur bereikt te hebben, en de andere bij Muttra te zijn aangekomen.

„ De generaal *Havelock* is den 19den September, met 2500 man, van Cawnpore de Ganges overgetrokken, en heeft den 25sten de residentie-stad Lucknow ontzet, op het oogenblik dat de belegeraars gereed waren om het kasteel, hetwelk ondermijnd was, in de lucht te doen springen. Den 26sten werden de vijandelijke verschansingen bestormd, en den 29sten een groot gedeelte der stad vermeesterd. Daarbij zijn 450 man der onzen gesneuveld of gekwetst, en werd de generaal *Neill* gedood.

„ Nabij Nassick, in het presidentschap Bombay, heeft een weinig beduidende opstand plaats gehad, bij welks demping de luit. *Henry* is gedood. — Troepen van Madras hebben de muitelingen van het 52ste regiment nabij Kemplee verslagen, en 150 hunner gedood. — Een inboorling van Ricer en een Cipayer, die zich aan verraad hadden schuldig gemaakt, zijn den 15den October te Bombay met kanonnen aan flarden geschoten,

„ In den laatsten tijd hebben stroopbenden in de Punjaub, tusschen Mooltan en Lahore, eenige moeite veroorzaakt, doch deze woeling is, naar het schijnt, gedempt.

„ De te Suez aangebragte tijdingen uit Calcutta van 9 en uit Madras van 14 October bevestigen de bovenstaande uit Bombay ontvangen berigten."

Een hij het bestuur der O. I. Compagnie ontvangen telegrafisch berigt uit Cagliari komt in de hoofdzaak met het bovenstaande overeen, en behelst wijders de volgende bijzonderheden:

„ De muitelingen van Delhi zijn naar den kant van Rohilcund en Muttra, en sommige naar Oude gevlugt, achtervolgd wordende door onze troepen.

„ De landstreek van Malwa verkeert in een onrustigen toestand. — In Dhar, Amjheera en Mundesar heerscht insgelijks ontevredenheid. Naar den kant van Mhow zijn troepen opgerukt. In Scinde is het rustig; maar aan de grenzen van dit land is de staat van zaken niet gunstig. De generaal *Jacob* zal ten spoedigste naar Scinde vertrekken. — Deccan en de zuidelijke Mahratta-Staten zijn rustig; zoo ook het land van den Nizam en het presidenschap Madras."

— Gisteren is weder een stoomschip, met troepen van onderscheidene wapenen, van Gravesend regtstreeks naar Madras vertrokken, en het 68ste reg. inf. maakt zich te Portsmouth gereed om den 15den dezer scheep te gaan. — Een gedeelte van het 69ste reg. is gisteren van Plymouth over den spoorweg naar Southampton vervoerd om van daar naar Alexandrie overgebragt te worden en vervolgens over den zoogenaamden overland-weg den togt naar O. Indie voortzetten. De overige gedeelten van het genoemde regiment zullen eerstdaags op dezelfde wijze naar Indie gezonden worden.

— De heden te Liverpool ontvangen tijdingen uit Nieuw-York van 29 October luiden gunstiger omtrent de geld-crisis. Er hadden in de laatste dagen geene nieuwe belangrijke faillissementen plaats gehad. Met deze gelegenheid zijn ook 9680 dollars uit Nieuw-York aangebragt.

— Heden zijn op nieuw verscheidene faillissementen van meer of minder belangrijke handelshuizen hier te lande bekend geworden. Ook de City-Bank van Glasgow heeft hare betalingen gestaakt. Desniettegenstaande was de beurs willig, tengevolge van de gunstige tijdingen uit O. Indie. De 3 pc. gecons. resc. stegen tot 89¾ à ⅞.

LONDEN, 12 November.

In telegrafische berigten, almede uit O. I. over Cagliari ontvangen, komt voor, dat de generaal *Wilson*, die Delhi heeft vermeesterd, zijn commando heeft nedergelegd, ter zake van den toestand zijner gezondheid, en door den generaal *Perry* is opgevolgd.

De beruchte *Nena Sahib* bevond zich te Banda, werwaarts de muitelingen van Dinapoor waren doorgedrongen. Hij trachtte die van Gwalior te doen besluiten om zich bij hem te vervoegen, en men was, naar luid dezer berigten, niet zonder zorg voor Sangor, alwaar zich veel europesche vrouwen en kinderen bevonden.

BRUSSEL, 11 November

Omtrent de vorming van het thans opgetreden liberale ministerie *Rogier-Frère* verneemt men van eene zijde, welke goed onderrigt kan zijn, eenige niet geheel onbelangrijke bijzonderheden. Onder anderen wordt gemeld, dat de heer *Rogier* vast besloten had om met de zamenstelling van het ministerie gereed te zijn voor de opening der Kamers, en zich desgevorderd met een onvolledig personeel voor de volksvertegenwoordiging zou hebben vertoond om eene van de clericale zijde voorgenomene manifestatie te voorkomen. De geestelijke hoofdleiders waren namelijk overeengekomen om Z. M. bij adres te verzoeken, het Kabinet *de Decker-Vilain* tot intrekking te bewegen van het verzoek om te worden ontslagen. De stemming over dat adres moest worden belet, ten einde eene onnoodige spanning in de lande te voorkomen.

Maandag jl., den dag voor de opening der Kamers, waren de heeren *Rogier*, *Tesch* en *Frère* vereenigd om het Kabinet te constitueren. De heer *de Brouckère* had zwarigheid gemaakt om het departement van Buitenlandsche Zaken te aanvaarden, en men had hem twee uren tijds gelaten om zich bepaald te verklaren. Inmiddels had men de aandacht gevestigd op den baron *de Vrière*, den gouverneur van West-Vlaanderen, als iemand, die welligt geschikt zou zijn om zich met die ministeriële waardigheid te belasten. Men had het echter niet raadzaam geoordeeld om, door middel van den telegraaf, met den bewindsman te onderhandelen. Zeer onverwacht werd de baron *de Vrière* aangediend om den heer *Rogier* een bezoek te brengen. Bij de drie vereenigde staatslieden toegelaten, die naar het besluit van den heer *de Brouckère* zaten te wachten, heeft de baron *de Vrière* zich over den staatkundigen toestand des lands op eene zoodanige wijze uitgelaten, dat hem de portefeuille van Buitenlandsche Zaken is aangeboden, nadat men met zekerheid had vernomen, dat de heer *de Brouckère* dezelve had geweigerd. Kort daarop was het ministerie op slechts eene uitzondering na voltallig, en des avonds 7 ure werd door de nieuwe ministers de eed in handen des Konings afgelegd.

Het hier uitkomende liberale hoofdorgaan *l'Indépendance* antwoordt op het betoog van het clericale hoofdorgaan *le Journal des Bruxelles*, waarin het Kabinet *Rogier* wordt bestempeld met den naam van „ *het oproer-ministerie.*" Het door dat clericale blad uitgesproken bittere oordeel zou alleen de strekking hebben om het buitenland verkeerdelijk intelichten omtrent den waren stand van zaken hier te lande, in de hoop, dat van die zijde hulp voor het katholicismus zal opdagen, al moest dat dan ook gepaard gaan met de vernietiging der belgische nationaliteit en onafhankelijkheid.

Bij deze gelegenheid wordt in het liberale hoofdorgaan de aanmerking gemaakt, dat de clericalen zeker zijn van hunne nederlaag bij de algemeene verkiezingen, welke op de ontbinding der Kamer zullen volgen, en bij voorraad reeds verkondigen, dat de kiezers ten platten lande door het ongunstige jaargetijde zullen worden verhinderd zich te begeven naar de arrondissements-hoofdplaatsen om te stemmen. Niets zou ongerijmder zijn dan dit beweren. Vooreerst is Belgie doorsneden met spoorwegen, kanalen, groote en kleine wegen, en verder is het begin van December gewoonlijk nog niet het ongunstige jaargetijde. Ten slotte wordt gezegd, dat, al ware het beweren van de clericale hoofdleiders overeenkomstig met de waarheid, men niet uit het oog moet verliezen, dat de geestelijkheid zelve schuld zou hebben aan de algemeene verkiezing op een ongeschikt tijdstip. De liberalen toch toch hebben steeds op de ontbinding der Kamers aangedrongen, en ingeval dadelijk daaraan gehoor was gegeven, zouden de verkiezingen in de schoone maand Junij hebben plaats gevonden.

De organen van de bisschoppen *Delebecque* en *Malou* laten zich, wat de uitdrukkingen aangaat, nog veel heviger uit dan het *Journal de Bruxelles*. Het eerstgenoemde blad *le Bien-public*, verkondigt zonder omwegen, dat voor Belgie de kwade dagen zijn aangebroken. Het dagblad *la Patrie*, het orgaan van den bisschop van Brugge, vangt zijn hoofdartikel aldus aan:

„ De straatkeijen zijn ministers geworden. — Het oproer is als gouvernement opgetreden. — De constitutie van 1831 is tegelijk met 's Konings brief van 13 Junij vermoord en gewikkeld in een en hetzelfde lijkkleed. — De parlementaire meerderheid is voor de tweede maal buiten de wet gesteld en uit het paleis der natie geworpen. — Ziedaar het korte verslag der gebeurtenissen van de laatste 24 uren."

Het dagblad *le Télégraphe*, het bekende orgaan van den afgetreden minister *de Decker*, is van meening, dat men den gematigden weg moet blijven bewandelen en het nieuwe ministerie zonder haat, maar ook zonder geestdriftige goedkeuring, moet bejegenen. Met groote belangstelling wordt het ministeriële programma te gemoet gezien. Een provinciaal orgaan meent, dat een zoodanig programma overbodig is en men op de *daden* van de nieuwe ministers moet wachten, ter zake waarvan het door de clericale bladen niet weinig wordt bespot en gehekeld.

— De voorgenomene vereeniging der leden van de clericale meerderheid heeft plaats gehad ten huize van den graaf *de Mérode-Westerloo*. Omtrent het daarin besprokene weet men niets anders dan dat, volgens het clericale orgaan *l'Emancipation*, de zuiverste vaderlandsliefde de aanwezigen heeft bezield en de drijfveer is geweest van de genomen besluiten. Het orgaan van den heer *Verhaegen* vraagt, of de geordende geestelijken, welke die vergadering hebben bijgewoond, ook leden zijn van de parlementaire meerderheid? Inmiddels blijkt het meer en meer, dat de clericale partij krachtdadig deel denkt te nemen aan den aanstaanden electoralen strijd. Van eene vrij onpartijdige zijde wordt het als waarschijnlijk beschouwd, dat het liberale element het overwigt zal bekomen, doch niet meer dan 10 à 20 stemmen meer zal tellen; even als in de Kamer, die ontbonden staat te worden, de clericale partij slechts 15 à 20 stemmen meer telt dan de liberale.

's GRAVENHAGE, 13 November.

Bij kon. besluit van 7 November is verklaard, dat het te 's Gravenhage opgerigte gesticht voor minderjarige idioten is een geneeskundig gesticht, uitsluitend voor *minderjarige idioten van beide kunnen.*

— Bij Z. M. besluit van 27 October is de heer *G. Kinder* erkend als consull van het groothertogdom Oldenburg, te Batavia.

— Bij de beantwoording der bedenkingen op het *negende* hoofdstuk der staatsbegrooting lt. A. heeft Z. E. de minister van Financien volhard bij zijn gevoelen, dat de schatkistbiljetten eene werkelijke schuld van den Staat vertegenwoordigen en dat derhalve de renten daarvan, ofschoon voor het oogenblik niet benoodigd, geenzins voor *memorie* mogen worden uitgetrokken.

Ten aanzien van dit hoofdstuk lt. B verklaart de minister, onder anderen, te moeten volharden bij het gevoelen, dat het bewind behoefte heeft aan het agentschap te Amsterdam, en verwijst Z. E. op de reeds meermalen te dien aanzien medegedeelde bedenkingen.

Het is der Regering voorgekomen, dat in de bepaling der muntloonen eenige verandering moet worden aangebragt, waartoe het noodige is voorbereid.

De restitutien in zaken van registratie en successie worden jaarlijks ter Algemeene Rekenkamer gecontroleerd. De Regering betwijfelt, of daarvoor een post op de begrooting moet voorkomen. In 1853 beliepen zij *f* 88,000; in 1856 *f* 35,000.

Thans is voor den Hoogen Raad eene zaak van successie aanhangig, voor welke eene restitutie van *f* 150,000 zou kunnen worden gevorderd.

Van de plaatsing van brievenbussen aan de stations der spoorwegen zal eene proef worden genomen. De Regering vermeent, dat daaraan geene groote behoefte bestaat. Het voorstel van de directie van den Rijn-spoorweg, ter opheffing van de nachttreinen, is nog in behandeling bij de betrokken departementen, en maakt een onderwerp uit van overleg met Pruissen. Het ligt in den aard der zaak, dat de belangen der briefwisseling daarbij niet uit het oog zullen worden verloren.

De minister van Financien heeft ook geantwoord op de bedenkingen, betreffende het *twaalfde* hoofdstuk, voor de onvoorziene uitgaven.

Daarbij is o. a. gewezen op de weigering van de Rekenkamer om het pensioen te verevenen van een ambtenaar, die, in 's Gravenhage woonachtig, tijdelijk afwezig te Kleef, aldaar plotseling was overleden, ofschoon de Regering, gerugsteund door den Staatsraad, van oordeel was, dat de uitbetaling verschuldigd moest worden beschouwd. Z. E. heeft daarbij doen opmerken, dat, als de Rekenkamer eene verevening weigert, geen gezag aanwezig is om in het verschil van dit collegie met eenig departement van algemeen bestuur te beslissen, weshalve 'er, indien men niet wilde toegeven, verwarring zoude ontstaan, bij het ongeregeld laten van wettig verschuldigde betalingen.

Omtrent het gedenkteeken op den Dam te Amsterdam, zoude, indien men had kunnen voorzien, dat daarbij eenig geldelijk tekort zou ontstaan en de commissie zich in tijds tot de Regering had gewend, de minister geen oogenblik hebben geaarzeld daartoe eenige weinige duizend guldens aantevragen, als wel overtuigd, dat de volksvertegenwoordiging niet geweigerd zoude hebben een blijk van symphatie te geven voor een gedenkteeken ter herrinnering aan den merkwaardigen volksgeest van 1830 en 1831, en aan die belangwekkende dagen, in welke het nederlandsche volk, zonder onderscheid van rang en leeftijd, zich om zijne Vorsten schaarde. Toen echter de commissie zich in de *tweede helft* van 1856 tot Z. M. wendde, opdat daarin mogt worden voorzien, heeft de minister van Financien, in overleg met zijne ambtgenooten, zich onbezwaard geacht Z. M. voortestellen, het bedrag op onvoorziene uitgaven aantewijzen.

Wat betreft de kosten van de feesten, bij de opening van den Rijnspoorweg, heeft de minister doen opmerken, dat, bij die heugelijke gebeurtenis, welke sedert zoovele jaren reikhalzend was te gemoet gezien, het hoofd van het gemeentebestuur der hoofdstad, zoo wel als de directie van de Rijnspoorweg-maatschappij hun verlangen hebben te kennen gegeven, dat de menigvuldige gasten, zoo uit Nederland, als uit Keulen, op den eersten dag waardiglijk zouden worden onthaald, en dat Z. M. de welwillendheid heeft gehad, de schoone zalen van het paleis te Amsterdam daartoe beschikbaar te stellen; dat de Regering het alzoo gepast heeft geoordeeld, dat deze gasten op eene waardige wijze zouden worden ontvangen; dat die ontvangst dan ook op al de vreemde feestgenooten den aangenaamsten indruk heeft gemaakt, en even als de niet minder luisterrijke receptie te Keulen, en die van den handelstand te Rotterdam, de genoegelijkste herinneringen heeft nagelaten, weshalve Z. E. vermeent, dat de daarvoor besteedde som van *f* 5000 niet nutteloos is uitgegeven, en de volksvertegenwoordiging in dit gevoelen zal deelen.

— Bij het antwoord van den minister van Financien, nopens de wet op de *middelen*, verklaart Z. E., dat het voorstel ter afschaffing van de 38 opcenten van den accijns van het geslagt, geenszins is het gevolg van een stelsel van wijziging van het belasting-systeem, maar eene verbetering van hetgeen bestaat, en ten aanzien waarvan gegronde bezwaren zijn gerezen; — dat dergelijke wijziging in de daad een vreemd verschijnsel zoude zijn geweest, nadat de minister nog zoo kort te voren had verklaard, dat, indien eene afschaffing van belasting mogelijk was, die op de brandstoffen het eerst in aanmerking zou moeten komen.

Omtrent de bijdragen uit de koloniale middelen voor 1858 heeft Z. E. eene wijziging in de wet gebragt, en dezelve aangewezen op die van het vorig dienstjaar 1857, als ruim genoeg om ook daarin te voorzien, en dan nog een bedrag van *f* 7,000,000 opteleveren tot amortisatie van schuld. Indien dit denkbeeld de goedkeuring der wetgeving erlangt, is de Regering voornemens, het beginsel op te nemen in de comptabiliteitswet, welke onlangs van den Raad van State is teruggekomen, en met de instructie voor de Rekenkamer en de geldelijke verantwoordelijkheid der ministers, in den aanvang van het volgende jaar vermoedelijk zal worden aangeboden.

— Bij het antwoord op de bedenkingen, ter zake van het *eerste* hoofdstuk medegedeeld, heeft de minister van Financien ook de aanmerking opgenomen, betreffende de verhooging van de staats-uitgaven. Z. E. heeft daarbij erkend, dat de begrooting voor 1858 vier millioenen hooger is dan die van 1850, maar doet opmerken dat daaronder begrepen zijn vijf ton voor de renten van het fonds voor de muntbiljetten; zes voor gewone amortisatie; drie millioenen voor de marine; — al welke sommen geenszins in de begrooting van 1850 voorkomen, en meent, dat men dan mag vragen, of die verhooging niet een onvermijdelijk gevolg is van omstandigheden, buiten den wil van den tegenwoordigen wetgever.

Z. E. acht het niet onbelangrijk om te herrinneren, dat de toestand in 1851 reeds zou hebben gedoogd om met de sommen, die destijds waren vrijgevallen, de hand te slaan aan het herstel van de zeemagt, waartoe men van 1850 tot 1854 jaarlijks 4½ millioen had kunnen besteden, derwijze, dat men thans reeds aan het inkrimpen der uitgaven had kunnen denken. Wanneer men nu hierbij voegt de meerdere uitgaven voor te bouwen gevangenissen, openbare werken, het leger, ten gevolge van de duurte des levensbehoeften, het postwezen en de telegrafie (welke beide weder met vermeerdering van inkomsten in verband staan) dan meent men met bescheidenheid te mogen vragen, of het verschil niet is een noodzakelijk gevolg van den loop der zaken, en te kunnen doen opmerken, dat tegenover de genen, die vreezen, dat men op den weg is om thans te veel uittegeven, het gevoelen van anderen kan worden overgesteld, die van oordeel zijn, dat dit in mindere mate het geval zou wezen, indien men vroeger niet te weinig had uitgegeven.

De minister meent al verder, dat de vergelijking van het bedrag, 't welk in 1851 ongebruikt is gelaten, van *f* 1,550,277, bij het bedrag, 't welk op de dienst van 1856 is overgebleven, van *f* 581,409, geen bewijs oplevert, dat men thans mindere bezuiniging in acht neemt, maar veel eer als een bewijs kan gelden, dat men destijds te hoog heeft geraamd, terwijl men zich thans, bij de steeds toenemende behoeften, zoo naauw mogelijk tot het volstrekt benoodigde tracht te bepalen. Z. E. doet tevens opmerken, dat de in 1851 ongebruikte sommen, hebben betroffen de binnenlanlandsche zaken voor *f* 326,000, de marine voor *f* 260,000 en het leger voor *f* 460,000.

— Bij de beantwoording van de bedenkingen op het *tiende* hoofdstuk, heeft Z. E. de minister van Oorlog te kennen gegeven, dat het eindcijfer van dit onderdeel der staatsbegrooting wel aanmerkelijk is, maar dat dit in den aard der zaak ligt; — dat men gaarne daar vermindering in zoude willen brengen, maar dat het van zelf spreekt, dat er redenen aanwezig zijn, waarom dit niet heeft kunnen geschieden, vermits de Grondwet gebiedend voorschrijft, dat er eene *landmagt* moet zijn, zoo wel als eene *zeemagt*, en dan behoorlijk voor personeel, en materieel moet worden gezorgd.

Wijzende op het hoogere bedrag van het eindcijfer, dan tijdens het bestuur van den generaal *v. Spengler*, heeft de minister de bedenking doen gelden, dat reeds destijds de ongenoegzaamheid van de organisatie van onderscheidene wapens volledig is erkend, en dat zulks aanleiding heeft moeten geven, tot eene verhooging; dat hij zich had gevleid met eenige goedkeuring, uithoofde de begrooting van 1858 toch nog eenige vermindering oplevert van *f* 73,482, en vergeleken bij 1856, van *f* 172,400.

De minister heeft ook uit breede geantwoord op de ingediende nota, bij welke wordt beweerd, dat de kosten van zijn departement zooveel hooger zouden zijn, dan die, welke in Belgie daarvoor worden gevorderd, en heeft met cijfers aangetoond, dat die kosten, in stede van *f* 33,671 hooger te zijn, in waarheid op *f* 18,920 lager moeten worden gesteld.

— Bij het antwoord op de bedenkingen, ter gelegenheid van het onderzoek van het *elfde* hoofdstuk der staatsbegrooting medegedeeld, heeft Z. E. de minister van Kolonien verklaard, dat de Regering overtuigd is, dat in Indie en inzonderheid op Java behoort te worden gewaakt tegen eene te schadelijke uitbreiding van het chinesche element, maar dat het moeijelijk met de begrippen van regtvaardigheid zou kunnen worden overeengebragt, om de Chinezen te belemmeren in het aankoopen van gronden daar, waar hun dit tot dus verre is vergund; — dat verder van die zijde het minst te vreezen is van de *landbezitters*, en in 't algemeen van de *bemiddelden*, als welke in hun eigen belang 'er naar moeten streven om de rust te helpen bewaren; — dat ook het voordeel niet kan worden ontkend, 't welk, in 't belang van landbouw en nijverheid, van de Chinezen kan worden genoten, maar dat de Regering niettemin doordrongen is van hare verpligting om de waakzaamheid en het toezigt over die lieden geenszins te verzuimen, inzonderheid wat betreft hunne aanraking met de indische bevolking.

Z. E. heeft onderscheidene bijzonderheden medegedeeld, ten bewijze, dat met ijver wordt gearbeid aan de uitvoering van het regerings-reglement.

De minister heeft verklaard, dat het koninklijk besluit van Julij 1856, in October in Indie afgekondigd, de overtuiging moet geven, dat de Regering, bij den ernstigen wensch om het verhuren van gronden en de uitbreiding van nuttige cultures te bevorderen, geen ander doel heeft, dan om tevens te waken voor de regten en belangen der inlandsche bevolking, zoo wel als van hare hoofden. Zij verlangt den ondernemers zoo veel mogelijk de vrije keus te laten ten aanzien der te telen producten, met uitzondering slechts, waar gegronde vrees bestaat voor heimelijke inoogsting van gouvernements cultures, en heeft aan de ondernemers alleen kunnen toestaan de dienst van vrije arbeiders.

Betreffende het votum der Kamer, nopens eene wenschelijke herziening van het indische drukpers-reglement, en bij de verkregene ondervinding, dat de Kamer, in weerwil van het onder de leden bestaande verschil van inzigten op dat stuk, de vrijheid der Regering onverkort heeft willen laten om de onderscheidene tegen het reglement ingebragte bezwaren in nadere overweging te nemen, en daarvan opteheffen de zoodanige, die door haar als geldig worden erkend, heeft de minister verklaard, dat tot de overweging daarvan eene briefwisseling met den gouverneur-generaal van N. Indie onvermijdelijk is geworden, waarbij dien bewindsman ten overvloede is aanbevolen, dat de Regering zich steeds verpligt acht om de verbreiding van kennis en wetenschap te bevorderen, en niemand zonder noodzaak wil belemmeren in het openbaren van gedachten en gevoelens, maar alleen wenscht tegen te gaan, wat schadelijk kan zijn voor Indie, en de misdrijven te doen straffen, welke door middel der drukpers kunnen worden gepleegd.

Overeenkomstig met de bepaalde verklaring van den onlangs afgetreden gouverneur-generaal *v. Twist*, verklaart de minister, dat er niets bekend is van eenig regt van Nederland op de groep, bekend onder den naam van de Koko's-eilanden.

— Bij de voordragt, dezer dagen aan de Tweede-Kamer ingediend, voor het beschikbaar stellen van een kapitaal tot inkoop en amortisatie van schuld, wordt het bedrag daarvan bepaald op *f* 10,003,515—80. In de daarbij gevoegde memorie van toelichting van Z. E. den minister van Financien wordt te kennen gegeven, dat de hoogst aanzienlijke sommen, welke door de voordeelige verkoopen van o. i. producten dit jaar reeds in 's Rijks schatkist zijn gevloeid, de Regering in de gelegenheid stellen om gevolg te geven aan het denkbeeld om hetgeen ter aanvulling van de staatsuitgaven uit de o. i. baten moet worden genomen, niet aantewijzen op de toekomstige, maar op de werkelijk verkochte en verkregen middelen, en om tevens, zonder te kort te doen aan hare voornemens, ten aanzien der spoorwegen en de emancipatie der slaven, tegemoet te komen aan het verlangen, haar door de twee takken der Wetgeving kenbaar gemaakt, dat, namelijk, de schulddelging niet geheel ter zijde mogt worden gesteld.

Uit de werkelijke opbrengst der in 1857 verkochte o. i. producten zal aan 's Rijks-schatkist kunnen worden uitgekeerd een bedrag van niet minder dat 39 millioenen. Daarvan zullen voor de diensten van 1857 en 1858 kunnen worden aangewend *f* 31,300.000; — voor de onderwerpelijke schulddelging *f* 7,000,000, en zullen nog *f* 700,000 overblijven, waarover bij de wet zal kunnen worden beschikt.

— Uit de mededeeling van den tijdelijken voorzitter van den Raad der ministers aan de Tweede Kamer blijkt, dat de Regering vermeent, dat de voorgestelde wijzigingen in art. 132 van het reglement van orde niet in strijd zouden zijn met het prerogatief des Konings, maar kwalijk overeen zouden zijn te brengen met den inhoud en den zin van art. 106 der Grondwet, betreffende het daarbij voorgeschreven onderzoek der wetsvoordragten in de afdeelingen.

De *Leydsche Cour*. herinnert, dat het in deze maand 200 jaren geleden is, dat de trekvaart tusschen Haarlem en Leyden tot stand gekomen en de eerste trekschuit in die nieuwe vaart van wal gestoken is. — Tot gedachtenis aan die voor beide de steden toen zoo gewigtige gebeurtenis werd een groote zilveren gedenkpenning vervaardigd, waarvan een exemplaar in het munt- en penning-kabinet der Leydsche Hoogeschool gezien kan worden. — Den 22sten Mei 1656 werd de te graven vaart afgebakend; den 26sten Julij deszelfden jaars met plegtigheid de eerste spadesteek gedaan, en op 1 November 1657 de dienst der trekschuiten tusschen de twee steden geopend. Zie *van Loon* Nederl. Historiepenningen 2de d. bl. 410.

[In het antwoord van Z. E. den minister van Marine, waarvan in het vorig nummer dezer Courant is gewaagd, staat in de eerste al. dat de uitbreiding van groote beteekenis schijnt te zijn, moet wezen van *geene* groote beteekenis.]

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 13 November. Den 12den dezer in Texel binnengekomen: *Cameleon*, Ruige, Triest; de stoomb *Lion*, Londen; *Minister Thorbecke*, Hull; *Anna Paulowna* en *Zwaantina Thelina*, de Boer Sap, beide van St. Petersburg; *Alida*, Veen en *Egberdina Anna*, Schuring, beide van Riga; *Delphino*, de Martina, Stettin; *Hanna Christensen*, Watner, Christiania; *Gouverneur Baron van Zuylen van Nyeveld*, de Jong, *Albion*, Mörck en *Thia*, Pothuis, alle 3 van Fredrikstad; *Benedicte*, Andreassen, Drammen; en uitgezeild: *Zeeploeg*, Kramer, Cheribon; de stoomb. *Diana*, Londen; *Gouverneur van Ewijck*, Hull. Wind kompas rond.

Den 12den dezer in Helvoet binnengekomen: *van der Palm*, Stang van Hees, Tjilatjap, l. v. Brouwershaven; *Betsy Peilbach*, Blohm, Callao, l. v. Cowes; *St. George de la Mina*, van Boven, Kust van Guinea; *Margrietha*, de Groot en *Udo Frederik*, van der Werff, beide van Riga; en uitgezeild: de stoomb. *Bordeaux*, Bordeaux.

Den 7den dezer op de Loire binnengekomen: *Anna*, Plokker, Rott.

Den 10den dezer op de hoogte van Ramsgate: *Loreley*, Scholtens, Amsterdam naar Triest.

Den 10den dezer op de hoogte van Douvres: *Speculant*, van Wachtendonk, Rotterdam naar Fernambuck.

Den 10den dezer op de hoogte van Dungeness: *Ittstein u Welcker*, Bosse, Rotterdam naar Newjork.

Den 9den dezer te Liverpool binnengekomen: *twee Gebroeders*, Kooima, Livorno.

ELSENEUR, 9 November. Het schip *vier Gebroeders*, kapt. Mets, van Koningsbergen naar Drontheim, alhier met schade binnengeloopen, zal waarschijnlijk afgekeurd worden; het onbeschadigde gedeelte der lading wordt in het schip *Anne & Marie*, kapt. Meltvedt, overgescheept.

WISSELCOURS.

Amsterdam, den 13den November 1857.

Petersburg 2/m. 170. *Porto* 3/m. 40¾. *Lisbon* 3/m. 40¾. *Hamburg* 2/m *f* 34⅝; idem zigt *f* 35 5/16. *Londen* 2/m. *f* 11,57½; idem zigt *f* 11,80 alles geld. Disconto 7 pc.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

13 *November* 1857. 4½ *ure.*

	van	*tot*	*gebl.*		*van*	*tot*	*gebl.*
Ned. Thesaur.	103⅛	—		*Polen* O. 4 p	76⅜	—	—
„ N. Bank	—	—	—	*Pruiss.* O. 4½ „	—	—	—
W. Schuld 2½ p	61 13/16	62	61 15/16	„ A. 3½ „	194	195	—
„ . 3 „	73	¼	—	*Oostr.* O.G. 5 „	—	—	—
„ . 4 „	94⅞	95¼	95⅛	„ „ 4 „		—	—
Amort. Sd. 3½	88	—	—	„ Met. 5 „	70	7/16	—
Handl. Ms. 4½ „	134	136½	136¼	„ R.A. 5 „	82	½	—
O. Leen. 4 „	92⅞	—	—	„ N. 5 „	72	½	72 7/16
Holl. Spw. . .	—		—	„ 54. 2½ „	36⅜	⅝	—
Leening 4½ p	—	—	—	Wr. Bk. . *f*	1054	1055	—
Rijn Spw. 4½ „	—		—	„ . . „	390	—	—
M. Wld. 4 „	—	—	—	„ 4 p	303	—	—
Belg. C. 2½ „		—	—	*Nap.* L. B. 5 „	—	—	—
Cert. R. 2½ „	50	—	—	Cert. R. 5 „	—	—	—
Frkr. Cert. 3 „	—	—	—	*Den.* O. L. 5 „	—	—	—
Spanje O. 1½ „	24½	⅝	—	„ 3 „	—	—	—
Obl. . . 3 „	41 1/16	¼	—	*Brzl.* 24. 5 „	—	—	—
„ B. 3 „	36⅛	⅜	—	39. 5 „	—	—	—
A. S.	—	—	—	43. 5 „	—	—	—
B. C.	41 5/16	—	—	52. 4½ „	—	—	—
Portg. Obl. 3 p	42⅛	9/16	—	*Sard.* C. 5 „	—		—
Obl. 56 3 „	42 1/16	¼	—	*Peru* 54 4½ „	—	—	—
„ C.....	—	—		P......	—	—	—
Rusl. H&C. 5 p	102⅝	⅞	102⅝	*Eq.* 55. 1 „	13	⅞	—
„ 5 „	101⅝	—	—	*Venzl.* Obl. 4½ „	25½	⅝	—
Cert. Obl. 5 „	—	—	—	U. 2 „	10½	—	—
„ . 4 „	83	—	—	*Gren.* Obl. 3½ „	16¼	⅜	—
„ Stgltz 4 „	82¾	—	—	U......	—	—	—
„ N. 4 „		—	—	*Mex.* Obl. 3 p	16⅞	17	—
„ 54. 5 „	94¾	⅞	—	*N. Am.* Ph. H. *f*	—	—	—
„ 55. 5 „	96½	97	96⅞	Ph. B....	760	—	—
„ H. 5 „	—	—	—	„ R. 6 p	—	—	—
„ L. 5 „	—	—	—	Am. Bank.	—	—	—
„ L. 4½ „	—	—	—	Ill. Sp. A...	—	—	—
Insch. . 6 „	—	—	—	„ Obl. C.B. 7 p	75	76	—
Cert. . 6 „	63½	—	—	Louisiana 5 „	—	—	—
Polen A. . *f*	149		—	*Grkl.* Obl. 5 „	3 7/16	—	—

Handelm. contant 135. — Beleening 6. Prolongatie 6½. Disconto 7.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der *Effecten-Societeit*:

P. F. M. UZURET, *President.* J. BRASKAMP, *Secretaris.*

Hoewel be beurs aanvankelijk flaauw gestemd was, hebbén de afkomende merken de prijzen merkelijk hersteld, en zijn deze in eene betere stemming gebleven.

LONDEN, 13 November. De 3 pc. gecons. resc. 89⅞ à 90. Spanje 1½ pc. 25 à ¼.

PARIJS, 13 November. De 3 pc. renten 66 fr. 75. Spanje 3 pc. 37¼.

AMSTERDAM, 13 November. *Tarwe* in een doen; 134 ℔ n. w. b. Pools. *f* 365; 133 ℔ n. r. Nassaud. *f* 285; 132 ℔ j. b. Pools. *f* 370; 133 ℔ n. b. dito *f* 340. — *Rogge* stil; 120 ℔ Arch. *f* 174; 119 ℔ Petersb. *f* 166; 117 ℔ dito *f* 160; 124 ℔ Pruis. *f* 190. — *Koolzaad* lager afgegeven; op 9 vat, dad. *f* 405; Nov. *f* 408; Dec. *f* 411; April *f* 435.

AMSTERDAM, 13 November. *Raapolie* vast; ord. cond. *f* 40½; vliegend *f* 39 à *f* 39½; op levering in een doen; p° Dec. *f* 38, *f* 38¼ à *f* 38½; p° Mei *f* 39¾ à *f* 40. *Lijnolie* ord. cond. *f* 39½; vliegend *f* 38; p° Dec. *f* 37¼ à *f* 37½; p° Maart en April *f* 35½. *Hennepolie* ord. cond. *f* 43¼.

MARKTBERIGTEN.

DORDRECHT, 12 November. *Tarwe*, jar. Zeeuws. en Inl. *f* 7,50 à *f* 9,20; n. dito *f* 8,70 à *f* 9,70; blaauwe dito *f* 7 à *f* 8; zomer dito *f* 7,50 à *f* 8,30. *Rogge*, jar. Zeeuws. en Inl. *f* 5,80 à *f* 6,20; n. dito *f* 6,20 à *f* 6,50; Kl Brab. en Geld. *f* 6 à *f* 6,20. *Garst*, n. Zeeuws. en Vlaams. winter *f* 5,80 à *f* 6,20; dito zomer *f* 5,80 à *f* 6,20. *Spelt* *f* 4,10 à *f* 4,30. *Haver*, Inl. voeder n. *f* 3,50 à *f* 3,90; dikke dito *f* 4,50 à *f* 5. *Boekweit*, Kl. Brab. *f* 230. *Paardenboonen* n. *f* 6,90 à *f* 7,10; duiven dito *f* 7,30 à *f* 7,80; bruine dito n. *f* 9 à *f* 10; witte dito *f* 12 à *f* 13. *Blaauwe erwten* n. *f* 7,60 à *f* 8,20; dito witte *f* 8. *Koolzaad*, n. Zeeuws. en Overm. *f* 12,80 à *f* 13,80. *Kanariezaad* *f* 15 à *f* 16. *Hennepzaad* *f* 240.

Tarwe met zeer beperkte aanvoer, en niettegenstaande is dezelve 30 cts. lager te noteeren. Oude en nieuwe *rogge* mede 30 cts. lager afgegeven; 121 p. jar. Belgis. is à *f* 186 gedaan en 126 p. n. dito is te vergeefs op *f* 201 gehouden. *Gerst* slap en 10 cts. lager te noteeren. *Spelt* en *haver* prijsh. *Boekweit* bij gerieven gedaan; Noord-Brab. à *f* 230; jar. Gron. werd à *f* 200 geveild. *Paardenboonen* tot eene verlaging van 10 cts. goed opgeruimd; duiven dito 20 cts. minder afgegeven; witte en bruine dito als voren. *Blaauwe erwten* met goede handel tot eene verlaging van 10 cts.; witte dito worden, doch te vergeefs, op *f* 8 gehouden. *Koolzaad* voetstoots met eenigen handel als notering; op 9 vaten olie te leveren Nov. en Dec. niet bij cours gelaten; April £ 74 te koop. *Lijnzaad* is verkocht: 112 p. Catania à *f* 415 en 107 p. Morschansky à *f* 332. *Hennepzaad* als notering te koop. *Kanariezaad* zonder prijsverandering met geringen omzet.

---

te meer de opmerking en het medegevoel onzer geloofsgenooten daar deze gemeente vroeger in het bezit was van drie fraaije kerken, waarin door zeven predikanten werd dienst gedaan. Zij verloor twee harer tempels bij het bombardement van 1809, waardoor die gebouwen eene zware brandschade leden, en daarop volgde een besluit van den Franschen Keizer, hetwelk ze voor de militaire dienst onteigende onder den fraaijen schijn van eene schadevergoeding van 30,000 francs ten behoeve van de overblijvende St. Jacobskerk welk gebouw in het bombardement zwaar geteisterd was.

Men is sedert eenige jaren bezig een fonds te verzamelen tot het stichten van een tweede kerkgebouw, waarvoor het terrein, in het beste gedeelte der stad gelegen, reeds is aangekocht. Thans wenscht men dit plan met 's Heeren hulp te volvoeren. Doch zonder de medehulp van de huisgenooten des geloofs buiten deze gemeente zal het niet kunnen geschieden. Moge de kommissie, aan welke de voorbereidende werkzaamheden tot de stichting zijn opgedragen, niet te vergeefs hare pogingen aanwenden tot het verkrijgen van de nog benoodigde gelden. Zij heeft zich ook tot Z. M. den Koning gewend om eenige vergoeding uit 's lands kas te verkrijgen voor het kerkgebouw dat door eene geweldenarij van een vorig gouvernement in 's lands dienst is gekomen, en tot heden voor een magazijn op de Marine-werf wordt gebezigd, alsmede voor het terrein, waarop de tegenwoordige hoofdwacht is gebouwd, ter plaatse waar het andere kerkgebouw tot het jaar 1826 gestaan heeft. Zulk een billijk verzoek kan aan Koning Willem III niet te vergeefs zijn gedaan. En evenmin zullen de Nederlandsche Hervormden kunnen toezien dat een voornemen onuitgevoerd zoude blijven, waarmede het geestelijk welzijn van velen en de eer der Hervormde Kerk gemoeid is!

Namens de Kommissie voor de voorbereidende werkzaamheden tot verkrijging van een tweede Kerkgebouw bij de Herv. Gemeente,
Vlissingen, 1 *November* 1857.
P. J. ZIJNEN, Voorzitter.
J. J. VAN TOORENENBERGEN, Sekretaris.

KENNISGEVING.

De Voorzitter van den Gemeenteraad van HAARLEM, brengt ter kennis van belanghebbenden, dat ten gevolge van het bedanken van den Heer Dr. J. W. ENSCHEDÉ voor de betrekking van Stads Doctor eene vacature als zoodanig is ontstaan.

Dat de Raad in zijne vergadering van den 11den dezer, in het onzekere of de vroegere rekestranten alsnog voor deze vacature wenschen in aanmerking te komen, besloten heeft eene nieuwe oproeping te doen.

Weshalve de belanghebbenden, met inbegrip ook van hen, die zich reeds vroeger voor die betrekking hebben aangemeld, worden uitgenoodigd zich vóór den 24sten dezer, schriftelijk aan den Raad te wenden.

Haarlem, 13 *November* 1857.
De Voorzitter van den Gemeenteraad voornoemd,
DE BRUYN KOPS.
De Secretaris,
J. TIELENIUS KRUYTHOFF.

Vijf en twintig jarige Echtvereeniging
van
Dr. M. J. NOORDEWIER
en
JOHANNA MARIA MEYBOOM.
ASSEN, 10 Nov. 1857.

25jarige Echtvereeniging van
J. G. MARTIN
en
G. J. NIEMAN.
HAARLEM, 14 November 1857.
Hunne dankbare Kinderen.

*** Getrouwd:
Mr. G. N. DE STOPPELAAR,
Secretaris der Stad *Middelburg*, en
C. H. A. VAN EYS.
AMSTERDAM, den 10den November 1857.

*** Getrouwd:
HENGELO in *Overijssel*. H. S. DIJK
11 November 1857. en
A. J. VAN LAMMEREN.

*** Getrouwd:
AMEIDE, D. S. BODDE
12 November 1857. en
G. VERHEY.

*** Getrouwd:
MONNICKENDAM, J. H. C. SCHRÖDER,
12 November 1857. Weduwnaar te *Amsterdam*, en
Algemeene kennisgeving. B. GÖCKEL.

*** Getrouwd:
H. J. DE VAS
OOSTZAAN, van *Amsterdam met*
12 November 1857. Y. BRAT.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:
RENKUM, J. W. H. CONRAD
13 November van *Rotterdam*, en
1857. E. M. C. VAN DEN BROEKE.

*** Bevallen van een' ZOON *J. TREEM*, geboren *ROMEYN*.
KOCKENGEN, 9 November 1857.

*** Bevallen van eenen ZOON *G. J. NILANT* Echtgenote van T. BOELEN.
AMSTERDAM, 9 November 1857.

*** Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER *F. C. HEYNING*, geliefde Echtgenoot van
HELDER, D. CRAP HELLINGMAN.
10 November 1857. Algemeene kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen' ZOON *ALEIDA MIDDELBEEK* geb. *BALTESEN*.
DEVENTER, 11 November 1857.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON, Vrouwe *L. C. H. RÖLOFFS*, Echtgenoote van
LEYDEN, J. HARTEVELT.
11 November 1857.

*** Heden beviel voorspoedig van een' ZOON *M. JORDENS*, geliefde Huisvrouw van
W. G. H. VAN DER HORST VAN LIL.
ROTTERDAM, 10 November 1857.
Eenige kennisgeving.

*** Door Gods goedheid verloste heden zeer voorspoedig van een' welgeschapen ZOON, *A. A. LECHNER — VAN PELT*.
SCHIEDAM, den 11den November 1857.
Eenige kennisgeving.

*** 13 October 1857 overleed te HAARLEM, Mevrouw G. A. P. IJSERMAN, vroeger Weduwe *Prins van Kruyningen*, geboren SNOUCK HURGRONJE.
Wegens buitenlandsche betrekkingen, eerst nu geplaatst.

*** Heden overleed CATHARINA ELISABETH ALKENS, veel geliefde Echtgenoot van Mr. E. WALLER.
AMSTERDAM, 5 November 1857.

*** Te AMSTERDAM, is op den 7den November 1857 overleden, de Hoog-Wel-Geboren Heer JAN VAN DER DUSSEN VAN ZOUTEVEEN, in den ouderdom van ruim 66 jaren.

*** Het heeft den Almagtige behaagd, heden tot zich op te roepen onze innig geliefde Moeder en Behuwd-Moeder, YDA MILLENAAR, Wede. *A. Straver*, in den ouderdom van 83 jaren. Zij was eene zorgvolle Moeder en wij betreuren diep haar gemis, doch dankbaar voor haar langdurig bezit, wenschen wij Gode te zwijgen.
BABILONIEN-BROEK, *Uit aller naam*,
8 November 1857. J. STRAVER.

*** Onze waarde Vader, de Heer P. J. HEIDENRIJK, Weduwnaar van Mejufvrouw *M. Knap*, overleed heden in den ouderdom van 75 jaren.
T. KROON.
HOORN, M. KROON,
8 November 1857. Geb. HEIDENRIJK.

*** Heden overleed, na eene langdurige ongesteldheid, onze geachte Broeder en Behuwd-Broeder, ANTHONIE DUURKANT, in den ouderdom van ruim 74 jaren.
BLARICUM, J. VAN MAANEN.
9 November 1857. H. DUURKANT.

*** Heden overleed onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwd-Moeder ELISABETH VAN DEN ABEELE, Weduwe den Heer *J. D. Cremers*, in den ouderdom van 68 jaren.
W. J. CREMERS.
HAARLEM, M. E. CREMERS,
9 November 1857. BALWÉ.
Eenige kennisgeving. H. P. CREMERS,
Wed. *J. F. Balwé*.

*** Heden overleed, in den ouderdom van 55 jaren, mijn geliefde Echtgenoot, P. KLUIT, mij nalatende drie kinderen.
M. VAN STAVEREN,
Wed. *P. Kluit*.
DELFSHAVEN, 10 November 1857.

*** Heden overleed onze lieveling JEANNETTA ANNA MARGARETA, in den jeugdigen leeftijd van nog geen 2 jaren.
J. C. MUNK.
HEEMSTEDE, J. M. MUNK,
10 Nov. 1857. Geb. VAN LITH.

*** Aan geïnteresseerden in het contract van overleving N°. 1 in 50 portien, opgerigt door J. & D. VAN WATTENS in 1754, wordt bekend gemaakt, dat door J. D. LODEESEN, van heden tot Ult. Mei 1858, zal worden gevaceerd des Donderdags, voormiddags van 10 tot 1 ure, tot het doen eener UITDEELING over het jaar 1818 van *f* 37 voor iedere portie, tegen overlegging van Attestatien de Vita en Kwitantien.

OPROEPING.

De Erfgenamen van de onderstaande personen, die vermoedelijk allen overleden zijn, worden verzocht, zoo spoedig mogelijk bij A. KNOOP, Klein Heiligland te Haarlem, *franco* inteleveren de behoorlijk gelegaliseerde doodakten dier overledenen, ten einde te constateren wie de regthebbenden zijn op zeker fonds waarvan de afgifte van den datum van overlijden afhankelijk is, als:

GESINA TEN BERGEN, geboren in 1750 van CATHARINA TEN BERGEN.

WILHELMINA MARGARETHA ANNA DE BRUYN, geboren in 1760 van MARGARETHA JACOBA VAN ASSENDELFT.

MARIA HASKES, geboren in 1756 van GERRITJE DE VRIES.

MARIA JOHANNA MAURITZ en ANNA CATHARINA MAURITZ geboren van SOPHIA HASE, de eerste in 1748, en de tweede in 1756.

MARIA NISINGH, geboren in 1750 van C. S. NISINGH en LIWERDINA NISINGH.

MAGDALENA MARGARETHA DE NORMANDIE geboren in 1753 van GOVERDINA VAN DEN OEVER.

CATHARINA VAN SCHINNE, geboren in 1757 van SARA ANNA VAN RUTTER.

WILLEM JANSE TURFFBOER, geboren in 1755 van JAN WILLEMSE TURFFBOER en MARIA AALBERTS Dr. ZEEMAN.

Brieven *franco*.

*** Ieder, die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan de Nalatenschap van PIETER VOOGT, in leven Veehouder en Verhuurder van Paarden en Rijtuigen, wonende onder de Gemeente Wormerveer en aldaar onlangs overleden, wordt verzocht, daarvan opgave of betaling te doen ten kantore van den Notaris S. HEINIS, te Westzaan, vóór den 1sten December 1857.

*** Op eene Prot. Kostschool in de Prov. Gelderland, wordt gevraagd tegen 1° Januarij, een SECONDANT, geëxamineerd in de Wiskunde. Reflecterenden, gelieven zich te adresseren met *franco* Brieven, onder Letter W., bij den Boekhandelaar J. SCHOONMAN, te Zutphen.

*** Een CANDIDAAT-NOTARIS, oud 25 jaren, die in 1855 het Examen als zoodanig heeft afgelegd, en 10 jaren op één Kantoor werkzaam is geweest, ziet zich gaarne tegen 1° Mei e. k., of des noods eerder op een ander Notariëel-Kantoor geplaatst. HH. Notarissen, hierop reflecterenden, gelieven zich te adresseren, onder Letter Z., met *franco* Brieven, bij den Boekdrukker H. L. SMITS, te 's Gravenhage.

*** L. HERDINGH, Apotheker te Leijden, vraagt tegen primo December IEMAND, eenigen tijd bij het vak werkzaam geweest, aan wien gelegenheid zal gegeven worden tot waarneming der Chemisch-Botanische lessen. Brieven *franco*.

*** Een LIJNBAANDERS-KNECHT, tusschen de 20 en 30 jaren, van goede getuigschriften voorzien, vast werk begeerende adressere zich in *persoon* of met *franco* Brieven, bij de Wed. Ks. BAKKER, te Bovenkarspel, (Provincie Noord-Holland).

*** **BROODBAKKERS.**
Er wordt gevraagd een BROODBAKKERS-KNECHT of LEERLING, om dadelijk in dienst te treden. Adres met *gefrankeerde* Brieven onder L. L, aan het Postkantoor te Alphen; Zuid-Holland.

*** Men vraagt in eene Stad in Limburg eene geëxamineerde ONDERWIJZERES, voor eene Protestansche Bewaarschool op een tractement van *f* 200, vrije Woning en tegemoetkoming in de Brandstoffen. De hierop reflecterenden gelieven zich met *franco* Brieven, onder Lett. B., te adresseren aan den Boekdrukker TIMMERMANS, te Roermond.

*** Eene Jufvrouw 30 jaren oud, zag zich gaarne zoo spoedig mogelijk geplaatst als HUISHOUDSTER of ter ASSISTENTIE in een Huisgezin. Zij is ervaren in het Linnen- en Wollennaaijen, Stoppen, Mazen, Stijven en Strijken; ook wenschte zij als KAMENIER of in een HOTEL geplaatst te zijn, daar zij goed bekend is met de Kookkunst. Adres met *gefrankeerde* Brieven, onder Lett. B. D., bij den Boekhandelaar C. A. VIEWEG, te Nijmegen.

*** Tegen Februarij of vroeger zag zich gaarne iemand geplaatst van middelbaren leeftijd, P. G., en Duitsche van geboorte, als KAMENIER, LINNEN- of DERDE MEID; zij kan goed Wollen- en Linnennaaijen, Stoppen, Mazen, goed met de Wasch omgaan, netjes strijken, en is van goede getuigenissen voorzien. Men gelieve zich te vervoege met *franco* Brieven, onder Letter A., bij den Boeken Kunsthandelaar C. VAN ASPEREN VAN DER VELDE, te Haarlem.

*** *On demande dans une famille distinguée à Amsterdam, une GOUVERNANTE, de préférence externe, Hollandaise ou étrangère, à même de soigner et d'achever l'éducation de jeunes filles. S'adresser par lettres affranchies, sous les initiales A. C., aux Libraires J. H. & G. VAN HETEREN, Hartenstraat à Amsterdam.*

*** De eigenaar van eene ligt zwart bonte KOE, gemerkt op de regterbil J. B., welke dezer dagen in de gemeente Barsingerhorn c. a. onbeheerd is achtergebleven en waarschijnlijk met ander Vee van de laatste Hoornsche Markt is medegeraakt, kan haar mits zijn eigendomsregt voldoende bewijzende en de gemaakte kosten vergoedende, opeisschen bij den Burgemeester van gezegde Gemeente.
12 *November* 1857.

AANBESTEDING.

Burgemeester en Wethouders der gemeente TWISK, daartoe gemagtigd, zijn voornemens om op Dingsdag den 1sten December 1857, des voormiddags ten 11 ure, ten huize van *S. Reek* Kastelein in *het Zwarte Paard* aldaar, bij inschrijving en opbod publiek **aantebesteden:**

Het Bouwen van een nieuw SCHOOLGEBOUW, in de gemeente Twisk.

De Teekening, het Bestek en de Voorwaarden van gemeld Werk, liggen ter inzage en lezing in het *Raadhuis* der gemeente, terwijl het Bestek en de Voorwaarden ter lezing liggen in het *Gouvernements-gebouw* en in het Logement *de Kroon* te Haarlem, in het Logement *de Doelen* en *het onvolmaakte Schip* te Hoorn, te Medemblik in *het Wapen van Medemblik* en in *de Vergulde Valk* en voorts in de voornaamste Herbergen der gemeenten Twisk, Abbekerk, Opperdoes, Oostwoud, Midwoud, Benningbroek, Zijbecarspel, Wognum en Opmeer.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Burgemeester der gemeente, alwaar tevens tegen betaling der verschuldigde kosten, exemplaren van meergemeld Bestek te verkrijgen zijn, alsmede bij de Heeren *A. B. Mentz*, Ingenieur van den Waterstaat te Hoorn en *A. T. van Wijngaarden*, Stads Architect te Medemblik, zullende door laatstgenoemde drie dagen voor de besteding, des morgens ten 10 ure, aanwijzing in *loco* geschieden.

Twisk, den 6den November 1857.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
KLAAS ZIJP Mz.
PR. DONKER SR.

*** B. L. OLIEFIERS Jr., op den *Langendijk*, berigt bij deze de Dames, dat bij hem zijn ontvangen, de nieuwste MODELLEN van **WINTER-HOEDEN.**

*** Voor de 234ste **STAATS-LOTERIJ**, waarvan de trekking aanstaande Maandag den 16den November aanvangt, zijn nog te bekomen: HEELE en GEDEELTEN van Loten voor **alle Klassen** en in KOOP, volgens Prijs-Courant, ten Kantore van C. D. HUET, gekwalificeerd Kollekteur alhier.

*** Het Geneeskundig Etablissement *Zuiderburg*, nabij 's Gravenhage, ontvangt **LIJDERS** van *alle Ziekte-Categoriën*, behalve *Krankzinnigen*. Voor *Ooglijders* en Patienten behebt met *Verkrommingen*, zijn geheel bijzondere beschikkingen genomen.

*** Men vraagt tegen p° Januarij e. k. te Zaandam, liefst in de nabijheid van den Dam, voor een *Heer*, een of twee Gemeubileerde KAMERS, met BEDIENING, zonder KOST. Reflecterenden, gelieven zich, met opgave van prijs en condities *franco* te adresseren, onder Letter V., bij den Boekhandelaar J. HEYNIS TZN., te Zaandijk.

*** **TE HUUR OF TE KOOP.**
Tegen Mei aanstaande een HEERENHUIS met *Negen* KAMERS, annex Stalling en *Koetshuis* met *Koetsierswoning*, een grooten *Tuin* met exquise *Vruchtboomen* etc., staande aan den straatweg op een aangenamen Dorp tusschen Haarlem en Leyden, ¼ uur van den Spoortrein en nabij het Haarlemmermeer. *Franco* Brieven Letters Z. A., bij den Boekhandelaar W. L. OKHUYZEN te Amersfoort.

⁂ Te Apeldoorn, Provincie Gelderland, wordt UIT DE HAND TE KOOP aangeboden, tegen 1°. Mei a. s.: Een BUITEN, geschikt voor *Zomer- en Winter-Verblijf*, bevattende een Vestibule, 4 Kamers, Keuken, Kelder, Wel- en Regenwaterpomp en boven 3 Vertrekjes, voorts wel aangelegden TUIN, gelegen aan het Dorp en den Straat weg, groot 64 Roeden, 70 Ellen. Nadere informatien met *franco* Brieven, Lett. A., bij den Boekh. T. D. H. PULL, aldaar.

⁂ **UIT DE HAND TE KOOP.**

EEN ANTIEK KAMER-AMEUBLEMENT UIT DE 15de en 16de eeuw.

Franco te bevragen onder Lett. A. Z., bij den Boekhandelaar J. J. VAN BREDERODE te Haarlem.

⁂ H. VAN VEEREN, A. DE MOL VAN OTTERLOO, A. J. SCHAAP, F. A. VAN DER BREGGEN en J. H. A. GEBING, Makelaars, presenteeren als lasthebbende van hunne meesters, op Donderdag den 19den November 1857 des middags ten 12 ure, ten overstaan van den Griffier D. HEYDEMAN, in de *Brakke Grond* in de Nes te Amsterdam, aan de meestbiedenden te verkoopen. Eene partij van

681 PAKKEN JAVA BLADEN TABAK (Merk MALANG).

Aangevoerd per het Schip CORNELIA van *Soerabaya*.

Liggende en te zien als bij Notitie zal worden aangewezen.

⁂ Men is voornemens, op Maandag den 16den November 1857, des voormiddags ten elf ure, ten huize van den Kastelein *H. van Keulen*, aan het N. H. Kanaal, bij de Stolpen in de Zijpe, in het openbaar te doen Verkoopen:

Een HUIS, ERF en TUIN, staande en gelegen aan het N. H. Kanaal, bij de Stolpen, in de Zijpe, bij het Kadaster bekend in de Sectie H, Nummers 478 en 479, ter grootte van acht Roeden.

Informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris C. SIEMERS, te Zijpe.

⁂ **OPENBARE VERKOOPING**

Men is voornemens, ten overstaan van den te Winkel gevestigden Notaris A. R. SLOOS, op Maandag den 16den November 1857, des voormiddags ten 10 ure, in de Herberg *Prins Maurits*, te Nieuwe Niedorp, in het openbaar te Verkoopen:

Een' sedert korte jaren nieuw gebouwde HUISMANSWONING, genaamd *HET HOEKHUIS*, met het daarbij behoorende ERF en TUIN, staande en gelegen binnen de Gemeente Nieuwe Niedorp in de Kostverloren-Polder aan den Ringsloot; benevens diverse Perceelen WEILAND en een BOUWAKKER, allen gelegen annex den anderen in de voormelde Polder, en te zamen groot 18 Bunders, 65 Roeden, 70 Ellen: op de kaart voor het Kadaster aangewezen in Sectie D, N°. 385, 136ª, 135, 145, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 223, 222, 224.

De Percelen zullen eerst ieder afzonderlijk, daarna eenigen gecombineerd en eindelijk allen in massa worden gepresenteerd.

Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van bovengemelden Notaris, en bij JACOB WIT, te Nieuwe Niedorp.

⁂ **HAARLEMMERMEER.**

PUBLIEKE VERKOOPING, op Donderdag den 19den November 1857, des voormiddags 11 ure, ten huize van den Kastelein *D. A. Hoogland*, te Houtrijk en Polanen; van eene nieuwe nog niet geheel voltooide HUISMANSWONING met Boet, Dorsch, Hooihuis enz., alsmede 15 B. 10 R. LAND, staande en gelegen in de Haarlemmermeer, afdeeling Rijk, vroeger Sectie C. C. N°. 2, thans kadastraal Sectie H. N°. 246, 536 en 537. De bewijzen van Eigendom en acte van Veilcondities zullen vier dagen voor en op den verkoopdag ter visie liggen ten Kantore van den Notaris C. SCHREUDER te Velsen.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

De Notarissen SCHADEE, KLEY en BURGER, residerende te Rotterdam, als lasthebbende van hunne Principalen, die daartoe door de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam zijn gemagtigd, zijn van meening om op Woensdag den 25sten November 1857, des namiddags ten 5 ure, in het Lokaal voor publieke Verkooping aan *de Geldersche kade* te Rotterdam, in het openbaar te veilen en te verkoopen:

N°. 1. De PLANTAADJE, genaamd *DE MAASSTROOM*, gelegen in de Kolonie van Suriname, aan de Rivier Commewijne, ter linkerhand in het opvaren tusschen de Plantaadjen *Berlijn* en *Johannes Burrig*, met de GEBOUWEN, SLAVENMAGT en al hetgeene tot dezelve is behoorende.

N°. 2. De *Helft* in de PLANTAADJE, genaamd *NIEUW TIMOTIBO*, mede gelegen in de Kolonie van Suriname, aan de rivier Rio Perica, ter regter- en linkerhand in het opvaren tusschen de Plantaadjen *Capoerica* en *Scribo*, met de zich daarop bevindende SLAVENMAGT en wat daartoe verder behoort.

Zijnde inmiddels nadere informatien te bekomen bij den Heer Mr. A. BAKKER, Advocaat en ten Kantore van de voornoemde Notarissen aan de *Geldersche Kade*, te Rotterdam, alwaar de veilcondities en verdere bescheiden tot aan den dag der veiling ter lezing liggen.

⁂ **AANZIENLIJKE VERKOOPING** van ONROERENDE GOEDEREN, AMBACHTSHEERLIJKHEDEN en TIENDEN.

Op Zaturdag den 12den December 1857, des middags ten 12 ure precies, zal in het *Lokaal van verkoopingen* te Utrecht, achter St. Pieter, in het openbaar worden geveild en verkocht:

De RIDDERHOFSTAD genaamd *den HAM*, bestaande in het Kasteel met ruim Voorplein, waarop Koetshuis en Stal, uitgestrekte Tuinen, beplant met vele fijne Vruchtboomen, Lanen, Wandelingen en Bloemperken, steenen Koepel en Sluishuis. Voorts VIER HOFSTEDEN met derzelver GETIMMERTE, en onderscheidene perceelen uitmuntend BOUW-, WEI-, HOOI-, BOSCH- en BOOMGAARDLAND, alles te zamen groot, 159 Bunders, 45 Roeden, 82 Ellen, staande en gelegen onder de Gemeenten Vleuten, Huurzuilens en Ouden Rhijn.

Eindelijk de AMBACHTSHEERLIJKHEDEN van *Veldhuizen* en *Reijerscop Lichtenberg* en de helft in de AMBACHTSHEERLIJKHEID van *Ouden Rhyn* en *Heicop*, met de daarbij behoorende TIENDEN, en GEREGTIGHEDEN.

Breeder omschreven bij gedrukte notitien, welke tegen betaling van 30 Cents op *franco* aanvrage te bekomen zijn, ten Kantore van den Notaris H. DUYFJES te Utrecht, bij wien tevens verdere inlichtingen kunnen worden verkregen.

⁂ **VERKOOPING VAN BOEKEN.**

H. MEURS, Boekh. te 's Hage, zal op Donderdag den 19den Nov. en volgende dagen verkoopen: Eene fraaije verzameling BOEKEN, PRENTWERKEN, PRENTEN, PORTRETTEN & DIVERSE VOORWERPEN.

De CATALOGUS is op *franco* aanvrage te bekomen.

UITGEWERKTE OPLOSSINGEN VAN DE CCL VRAAGSTUKKEN,

VOORKOMENDE IN DE

Gronden der Stelkunst,

met eene Nieuwe Verzameling van

CCCL VRAAGSTUKKEN,

door den Hoogleeraar

JACOB DE GELDER,

wordt door de Boekhandelaren DE ERVEN DOORMAN, te 's Gravenhage aangeboden voor *f* 2,— in plaats van *f* 5,25.

⁂ Bij P. VAN ZWEEDEN, te Groningen zijn uitgegeven: *Teekeningen en Schetsen uit de Nalatenschap van*

THINEUS.

Zestal nagelaten Leerreden van T. VAN DUINEN, Van bovengenoemden ontslapen Leeraar is in het begin van dit jaar uitgegeven.

De **KIEZER** en nog drie andere Verhalen.

⁂ Bij de GEBROEDERS VAN CLEEF te 's Gravenhage ziet het licht:

DUPLIEK aan Jhr. Mr. J. de BOSCH KEMPER, door **Mr. *GROEN VAN PRINSTERER*** 8°. . . . . *f* –,25.

⁂ **Voor *f* 1,40 in plaats van *f* 2,70.**

SCHELLER'S

KLEIN WOORDENBOEK

DER

LATIJNSCHE TAAL,

Vijfde Druk, 518 bl. groot 8°., bij G. D. BOM, Damrak, H. 117, te Amsterdam, en in alle Boekwinkels te bestellen; alsook:

NASSAU,

OUDE AARDRIJKSKUNDE,

Derde Druk.

à *f* 1,50 in plaats van *f* 2,50.

⁂ Door WILLEM THIEME te Zutphen is aan de inteekenaren verzonden, het Tweede deel van:

Eenige CONCLUSIËN in Belangrijke Zaken, meerendeels *Vicariën*, *Tiendregten*, *Erfpachten*, *Grondregten*, *Dijkregten*, *Markenvereenigingen en Visscherijen* betreffende, voor het Provinciaal Geregtshof van Gelderland genomen door

Mr. *W. STAATS EVERS*,

PROCUREUR GENERAAL bij dat Hof.

Prijs *f* 3,75.

Dit Werk, dat in het Weekblad van het regt, de Amst. Courant en vele Tijdschriften, om deszelfs belangrijken inhoud gunstig beoordeeld is, wordt aan de belangstelling van Heeren Regtsgeleerden aanbevolen.

⁂ De Boekhandelaren J. G. VAN TERVEEN EN ZOON te Utrecht, hebben aan H. H. Inteekenaren ten vervolge verzonden:

de elfde Aflevering van

HET NIEUWE TESTAMENT

met ophelderende en toepasselijke aanmerkingen, door den Hoogleeraar **H. E. VINKE.**

DE BRIEVEN AAN DE PHILIPPENSEN EN COLOSSENSEN.

80 Cents.

en debiteeren met succes:

DE DICHTWERKEN

VAN

MR. HIERONYMUS VAN ALPHEN,

Nieuwe Goedkoope uitgave

2 deelen met Portret en Facsimilé Gebonden *f* 6,40.
idem dito ingenaaid *f* 5,40.

⁂ H. A. M. KOELANTS, te Schiedam geeft uit:

UW HUISBOEK.

DOOR

HEINRICH ZSCHOKKE.

VIERDE, HERZIENE DRUK.

VOLKS-UITGAVE. Prijs *f* 1,50.

In één deel (600 Pagina's) kompleet; gebonden in keurig linnen band.

UW HUISBOEK is in ons vaderland te gunstig bekend om er hier eenige aanbeveling bij te voegen. — In betrekkelijk korten tijd zijn **vijftien duizend Exemplaren** verkocht. Een ieder, onverschillig van welken rang of stand ook, kan zich deze KEUR uit de „*Stunden der Andacht*," bijna om niet, aanschaffen.

⁂ Alom te bekomen:

Een TWEEDE GOEDKOOPE DRUK van

ANDERSEN'S MEESTERSTUK

'T WAS MAAR EEN SPEELMAN.

Met Staalgravuren, ingenaaid *f* 2; fraai gebonden *f* 2,40.

⁂ VAN DRUTEN & BLEEKER te Sneek geven uit:

H. BERGHAUS,

WAT MEN VAN DE AARDE WEET, I.

ZIJNDE EEN

ALGEMEEN OVERZIGT

VAN DE GESCHIEDENIS DER

GEOGRAPHISCHE ONTDEKKINGEN

INVROEGEREN EN LATER EN TIJD.

DOOR DEN SCHRIJVER ZELVEN NADER BEWERKT, EN

WAT NEDERLAND

EN ZIJNE KOLONIEN BETREFT,

VEEL VERMEERDERDE UITGAAF.

KOST SLECHTS *f* 1,20.

Deze uitgaaf bevat een **vijfde meer** dan de **oorspronkelijke** en eene **andere uitgegevene vertaling** daarvan, welke laatste daarbij ***f* 3,00** kost.

⁂ Bij J. STEENMEIJER, te Tholen, is van de Pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

ALMANAK TOT GEZELLIG ONDERHOUD

VOOR HET JAAR 1858.

Met bijdragen van: *Aug. Clavareau*, *D. H. Meijer*, *D. Houtkamp*, *J. van den Bergh*, *de Hoog*, *H. G. Lucardie*, *C. van de Poll*, *H. Kuil*, *J. Geluk Mz.* en meer anderen.

TWINTIGSTE JAARGANG.

Met twee extra fijne Steendrukplaatjes. Prijs **35** Cents.

⁂ Alle Boekhandelaren nemen Bestellingen aan voor **vijf en dertig Cents de Aflevering.**

HET BOEK DER UITVINDINGEN, AMBACHTEN EN FABRIEKEN.

MET EENE VOORREDE VAN

DR. J. BOSSCHA JR.

INHOUD van Aflevering 1—8: INLEIDING. DE GESCHIEDENIS VAN HET PAPIER. — De schrijfkunst. — Het papier der Chinezen, Japannezen en Egyptenaren. — De papierplant. — Het perkament. — De eerste papiermolens. — De lompen. — De Hollander. — Het geschepte en het machinale papier. — Ongelijmd en gelijmd gekleurd papier. — De papiermachine. — Het satineren. — Papier uit stroo, hennep, hout, enz. Het papierengeld en de vervaardiging daarvan. — DE UITVINDING DER BOEKDRUKKUNST. — De boeken der ouden. — Laurens Coster. — Hoogdruk voor blinden. — Het zetten. — Het drukken. — De hand- en snelpersen. — De stereotypie. — Giet- en zetwerktuigen — Distribueerwerktuig. — DE UITVINDING VAN DEN NATUURZELFDRUK EN DER CHEMITYPIE. — De verschillende toepassing. — Chemitypie. — DE GESCHIEDENIS DER HOUTGRAVEERKUNST. — De oude kaartenmaker en briefdrukker. — De tegenwoordige houtgraveerkunst. — De geïllustreerde boeken en tijdschriften. — De Chinesche boekdrukkunst. — DE KOPER- EN STAALGRAVURE EN HET DRUKKEN DAARVAN. — Albrecht Durer en Lucas van Leyden. — Het etsen. — De zwarte kunst. — Het radeeren. — Het graveren op staal. — Het koper- en staaldrukken. — De tegenwoordige kunst in Nederland. — DE UITVINDING VAN HET STEENDRUKKEN. — Aloys Senefelder. — De Solenhofendsche kalksteen. — De eerste cylinderpers. — De rolpers. — Het etsen. — De verhevene en gegraveerde manier. — Autographie. — DE UITVINDING DER STENOGRAPHIE. — Oorsprong en ontwikkeling der kunst. — Stenographie in Nederland. — Het stelsel van Tetar van Elven. — Toepassing bij de Kamers der Staten-Generaal. — DE UITVINDING DER DAGUERREOTYPIE EN PHOTOGRAPHIE. — Niepce. — Daguerre. De *camera obscura*. — De Daguerrotypie. — Photographie. — Negative en positive beelden. — Het collodium. — De photographische baden. — Photographie op glas, koper, steen en metaal. — De stereoscopen. — DE UITVINDING VAN HET BUSKRUID EN DE VUURWAPENS. — Barthold Schwartz. — Het Grieksche vuur. — Het Chinesche buskruid. — De eerste houwitsers. — Handbuksen en Musketten. — Het vuursteenslot. — Het percussieslot. — Het spitskogelgeweer. — Vuurnaaldgeweren. — De revolvers. — De kruidmolen. — Het laten springen door buskruid. — Concurrenten van het buskruid. — Het schietkatoen. — Collodion. — HET MAGNETISMUS EN DE ELECTRICITEIT. — Het magnetismus. — Natuurlijke en kunstmagneten. — Kompas. — Het dierlijk magnetismus. — Diamagnetismus. — Electriciteit. — Electriseermachine. — Galvanismus. — Galvanische toestel. — De galvanische keten. — De voltasche kolom. — Galvanische batterijen. Galvanoplastiek. — Glyphographie. — Elektrisch licht. — Electromagnetismus. — Magnetische electriciteit. — Electrische krachtwerktuigen, enz. — Gebruik der electriciteit. — DE UITVINDING DER BLIKSEMAFLEIDERS. — De electriciteit der wolken. — Onweder en bliksem. — Benjamin Franklin, de uitvinder van den bliksemafleider. — Dondersteenen. — Werking van den bliksem. — DE UITVINDING DER TELEGRAFEN. — De telegrafie der ouden. — Lichttelegrafen. — De electromagnetische telegraaf. — Naaldtelegrafen. — Druktelegrafen. — Onderzeesche telegrafen. — DE UITVINDING VAN HET MIKROSKOOP EN DEN TELESKOOP. — Het oog en zijne zamenstelling. — De gezigtshoek. — De breking der lichtstralen. — Convexe lenzen. — Het achromatische microskoop. — Wat men door het mikroskoop ziet. — Het zon- of waterstofgasmikroskoop. — Uitvinding van het mikroskoop. — De teleskoop. — Zacharias Jansen. — Galilei. — Refactoren, reflectoren en spiegelteleskopen. — Meridiaankijker. — Wat men door een kijker ziet. — Sterrengroepen, nevelvlekken. — DE UITVINDING VAN DEN LUCHTBALLON. — De oude en nieuwe luchtschepen en vliegerskunsten. — Vulling door waterstofgas. — Charlières. — Steenkolen of lichtgas. — Ballon met zeilen en riemen. — Parachute. — Luchtreizen te paard. — Luchtschepen van den laatsten tijd. — Kleine ballons en hunne vulling. — KUNSTMATIGE VERLICHTING DOOR GAS EN ANDERE LICHTSTOFFEN. — Harstfakkels. — Vet en olie. — Waskaarsen. — Lampen. — Argandsche lamp. — Lichtgas. — Koolstof en waterstof. — Verbranding. — Natuurlijke en kunstmatige lichtstoffen. — Stearinekaarsen. — Houtgas. — Camphine. — Het gaslicht en zijne uitvinding. — Steenkolengas. — De straatverlichting vroeger en nu. — Het stoken van lichtgas. — De toestellen daarvoor. — De gazometer, enz. — DE UITVINDING DER STOOMWERKTUIGEN. — Invloed van deze uitvinding op ons geheele leven. — Wat is stoom? — Kracht van den stoom. — Geschiedenis van den stoom. — Watt's enkel werkende stoommachine. — De dubbelwerkende stoommachine. — Stoommachines met hooge drukking. — Bestendige en veranderlijke uitzettingsmachines. — Verschillende soorten van luchtkleppen. — De excentrieken. — De stoomketel. — Oscillerende cylinders. — Vervoerbare stoommachine. — De stoomhamer van Nasmyth. — De spoorwegen en stoombooten. — Het reizen vroeger en tegenwoordig. — Houten wegen. — De eerste lokomotief. — De lokomotief van Stephenson. — De eerste spoorwegen in Engeland en op het vaste land van Europa. — Tunnels. — Dammen. — Viaducten. — De Semmeringsche spoorweg. — De Brittaniabrug over de zeeëngte van Menai en de tunnelbrug van Conway. — De stoomwagen of lokomotief. — De stoomboot. — De eerste stoomboot. — Snelle ontwikkeling der stoombootvaart. — Zee-stoombooten. — De great Eastern. — Het mechanismus der stoombooten. — Raderen. — Schroeven.

Het is een Boek dat ons een blik doet werpen op het gebied der Uitvindingen, Ambachten en Fabrieken, zóó *populair* als nog geen volks-litteratuur er een kan aanwijzen. Bij het inzien van den Inhoud zal de rijkdom van het werk blijken, welks billijken prijs nog niet is overtroffen.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.